EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 11.3.2022
COM(2022) 100 final

2022/0070 (NLE)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY,

kterým se stanoví pravidla pro výkon práv Společenství při provádění Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Unií a Spojeným královstvím (dále jen „dohoda o obchodu a spolupráci“)[1] stanoví, že v souladu s podmínkami v ní uvedenými mohou strany přijmout určitá jednostranná opatření.

Pokud jde o záležitosti spadající do působnosti Smlouvy o Euratomu, Evropské společenství pro atomovou energii (dále jen „Společenství“) může přijmout jednostranná opatření v případech a za podmínek stanovených v článcích 718 a 719 dohody o obchodu a spolupráci, aniž by muselo nejprve využít mechanismus pro řešení sporů. Dotyčná jednostranná opatření se týkají částečného nebo úplného pozastavení účasti Spojeného království na programech Unie, jakož i částečného nebo úplného ukončení této účasti.

Rada ve svém rozhodnutí o uzavření dohody o obchodu a spolupráci zmocnila Komisi k přijetí výše uvedených opatření, pokud jde o záležitosti spadající do působnosti Smlouvy o fungování Evropské unie[2], a to jménem Unie a *„dokud nevstoupí v platnost zvláštní právní akt upravující přijímání opatření“* podle této dohody.

Komise a Rada se rovněž dohodly na společném prohlášení vydaném v době uzavření dohody o obchodu a spolupráci, které stanoví, že aniž je dotčeno její právo iniciativy podle Smluv, bude Komise „usilovat o navržení výše uvedeného zvláštního právního aktu nejpozději do 31. března 2022“[3].

Tento legislativní návrh plní uvedený politický závazek, pokud jde o záležitosti spadající pod Smlouvu o Euratomu, konkrétně o přidružení Spojeného království k programu Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu a ke společnému evropskému podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, které se řídí částí pátou dohody o obchodu a spolupráci (Účast na programech Unie, řádné finanční řízení a finanční ustanovení). Navrhované nařízení zajišťuje, aby Společenství mohlo včas a účinně chránit své zájmy při provádění a prosazování dohody o obchodu a spolupráci. Navrhované nařízení zmocňuje Komisi k přijetí výše uvedených opatření, jakož i k jejich případnému pozastavení nebo zrušení prostřednictvím prováděcích aktů.

---

[1] Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé (dále jen „dohoda o obchodu a spolupráci“). Dohoda uzavřená, pokud jde o záležitosti spadající do působnosti Smlouvy o Euratomu, na základě rozhodnutí Komise (Euratom) 2020/2255, ze dne 29. prosince 2020 o uzavření Evropskou komisí a o prozatímním provádění Dohody mezi vládou Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Evropským společenstvím pro atomovou energii o spolupráci v oblasti bezpečného a mírového využití jaderné energie a o uzavření Evropskou komisí jménem Evropského společenství pro atomovou energii a o prozatímním provádění Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé (Úř. věst. L 445, 31.12.2020, s. 2). Dohoda byla prozatímně prováděna od 1. ledna 2021 a v platnost vstoupila dne 1. května 2021.

[2] Rozhodnutí Rady (EU) 2021/689 ze dne 29. dubna 2021 o uzavření Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé a Dohody mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o bezpečnostních postupech pro výměnu a ochranu utajovaných informací jménem Unie (Úř. věst. L 149, 30.4.2021, s. 2).

[3] Prohlášení Komise a Rady o sledování a provádění dohody o obchodu a spolupráci, odstavec 3.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

V oblasti politiky neexistují žádné precedenty, které by upravovaly vystoupení státu a partnerství tohoto bývalého členského státu se Společenstvím.

Navrhované nařízení představuje *lex specialis* ve vztahu k ostatním právním předpisům Společenství, pokud tyto předpisy upravují stejnou problematiku.

Současně s dohodou o obchodu a spolupráci byla uzavřena dohoda mezi vládou Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Evropským společenstvím pro atomovou energii o spolupráci v oblasti bezpečného a mírového využití jaderné energie[4].

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Přijímání jednostranných a donucovacích opatření v oblasti výzkumných a vzdělávacích programů Unie upravuje mimo jiné samostatný legislativní návrh.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem jsou články Smlouvy o Euratomu, které upravují oblasti, v nichž mohou být přijata jednostranná opatření, konkrétně články 7, 47 a 48 ve spojení s článkem 106a, který uvádí, že článek 291 Smlouvy o fungování Evropské unie je použitelný i na Smlouvu o Euratomu.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Proporcionalita**

V rozsahu, v jakém jsou uplatňovaná práva Společenství stanovena v dohodě o obchodu a spolupráci, nepřekračují navrhovaná opatření rámec toho, co je nezbytně nutné k dosažení cíle, jímž je zajištění rychlého a účinného uplatňování těchto práv. Podmínky, které se podle dohody vztahují na přijímání jednostranných opatření, navíc zajišťují, že tato opatření se omezují pouze na to, co je nezbytně nutné k dosažení konkrétních cílů stanovených v dohodě.

- **Volba nástroje**

Forma nařízení plně odpovídá sledovanému cíli, totiž stanovení obecných zásad a jednotných podmínek pro uplatňování práv, která má Společenství k dispozici při provádění a prosazování dohody o obchodu a spolupráci.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Iniciativa je procesní a institucionální povahy.

[4] Dohoda uzavřená podle rozhodnutí Komise (Euratom) 2020/2255.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Posouzení dopadů**

Posouzení dopadů nebylo provedeno z těchto důvodů:

1. Komise nemá k dispozici žádné možnosti politiky, neboť: a) plánovaný návrh upravuje způsob, jakým jsou ve Společenství přijímána opatření již dohodnutá v mezinárodní dohodě bez možnosti změny, a b) Komise se před Evropským parlamentem a Radou zavázala předložit návrh tohoto právního aktu do určitého data.
2. Vzhledem k procesní povaze aktu se neočekávají žádné přímo identifikovatelné dopady.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Základní práva**

Opatření přijatá podle navrhovaného nařízení by byla podle Listiny základních práv zákonným opatřením Společenství. Toto opatření by totiž bylo přijato v souladu s požadavky, aby bylo přijato na základě řádného právního základu, příslušnými orgány, za účelem dosažení legitimního cíle, a to výkonu práv Unie podle výše uvedených dohod, a v souladu se zásadou proporcionality.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Nevztahuje se na tento návrh.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby sledování, hodnocení a podávání zpráv**

Do pěti let od vstupu navrhovaného nařízení v platnost se předpokládá jeho přezkum. Toto období je v souladu se společným přezkumem obou stran dohody o obchodu a spolupráci podle článku 776 této dohody.

- **Informativní dokumenty (v případě směrnic)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Článek 1 stanoví předmět navrhovaného nařízení, kterým je stanovení pravidel a postupů pro zajištění účinného a včasného uplatňování práv Společenství při prosazování a provádění dohody o obchodu a spolupráci.

Tato práva lze vykonávat prostřednictvím jednostranných opatření stanovených v druhém odstavci uvedeného článku v souladu s pravidly stanovenými v článku 2 a postupem projednávání ve výboru stanoveným v článku 3.

A konečně, podle článku 5 provede Komise do pěti let od vstupu tohoto nařízení v platnost jeho přezkum, aby se ujistila, že i nadále odpovídá svému účelu.

2022/0070 (NLE)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY,

kterým se stanoví pravidla pro výkon práv Společenství při provádění Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na články 7, 47 a 48 ve spojení s článkem 106a této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po konzultaci s Výborem pro vědu a techniku,

(1) Dne 29. prosince 2020 uzavřela Komise jménem Evropského společenství pro atomovou energii (dále jen „Společenství“) Dohodu o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé[5] (dále jen „dohoda o obchodu a spolupráci“). Dohoda o obchodu a spolupráci byla prozatímně prováděna od 1. ledna 2021 a vstoupila v platnost 1. května 2021. Dohoda o obchodu a spolupráci se vztahuje na záležitosti spadající do pravomocí Společenství, konkrétně na přidružení k programu Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu a ke společnému evropskému podniku pro ITER a rozvoj energie z jaderné syntézy, které se řídí částí pátou dohody o obchodu a spolupráci (účast na programech Unie, řádné finanční řízení a finanční ustanovení).

(2) Dohoda o obchodu a spolupráci stanoví, že strany mohou přijmout jednostranná opatření, zejména pokud jde o pozastavení některých závazků vyplývajících z dohody, a to ve zvláštních případech a za podmínek a podle postupů v ní stanovených. Pokud jde o záležitosti spadající do působnosti Smlouvy o Euratomu, může Společenství přijmout jednostranná opatření v případech a za podmínek stanovených v článcích 718 a 719 dohody o obchodu a spolupráci. Dotyčná jednostranná opatření se týkají částečného nebo úplného pozastavení účasti Spojeného království na programech Unie, jakož i částečného nebo úplného ukončení této účasti.

(3) V případě potřeby chránit své zájmy při provádění dohody o obchodu a spolupráci by Společenství mělo být schopno rychle a přiměřeně, účinně a pružně využít nástroje, které má k dispozici, a zároveň plně zapojit členské státy. Je proto nezbytné stanovit pravidla a postupy pro přijímání jednostranných opatření při výkonu práv Společenství podle dohody o obchodu a spolupráci.

(4) Jednostranná opatření by se měla omezovat pouze na to, co je nezbytně nutné k dosažení jejich účelu, při zohlednění skutečného nebo možného poškození zájmů Společenství, které by v daném případě mohlo nastat. Měla by splňovat podmínky stanovené v článcích 718 a 719 dohody o obchodu a spolupráci.

[5] Úř. věst. L 149, 30.4.2021, s. 10.

(5) Pravidla a postupy stanovené v tomto nařízení by měly představovat *lex specialis* ve vztahu k jakýmkoli ustanovením práva Společenství, která upravují stejnou problematiku.

(6) Aby se zajistilo, že toto nařízení bude i nadále odpovídat svému účelu, měla by Komise do pěti let od jeho vstupu v platnost provést přezkum jeho oblasti působnosti a provádění a předložit svá zjištění Radě a Evropskému parlamentu.

(7) Aby se zajistily jednotné podmínky pro provádění tohoto nařízení, a zejména aby se zajistil rychlý, účinný a pružný výkon příslušných práv Společenství podle dohody o obchodu a spolupráci, měly by být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci k přijímání jednostranných opatření a k provádění těchto opatření v nezbytném rozsahu podle vnitřního právního řádu Společenství. Tyto pravomoci by se měly vztahovat i na změnu, pozastavení nebo zrušení přijatých opatření. Měly by být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011[6]. Vzhledem k tomu, že plánovaná opatření zahrnují přijetí aktů s obecnou působností, měl by být pro přijetí těchto opatření použit přezkumný postup. V řádně odůvodněných případech, kdy to vyžadují závažné a naléhavé důvody k náležité ochraně zájmů Společenství, by Komise měla přijmout okamžitě použitelné prováděcí akty.

(8) Na základě dobrovolnosti byl konzultován Evropský parlament a vydal stanovisko[7],

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1
Předmět a oblast působnosti

1. Tímto nařízením se stanoví pravidla a postupy pro zajištění účinného a včasného výkonu práv Společenství při provádění Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé (dále jen „dohoda o obchodu a spolupráci“).

2. Toto nařízení se vztahuje na následující opatření přijatá Společenstvím na základě článků 718 a 719 dohody o obchodu a spolupráci:

a) pozastavení uplatňování protokolu I k dohodě o obchodu a spolupráci s ohledem na jeden nebo více programů, činností Společenství nebo výjimečně jejich částí;

b) ukončení uplatňování protokolu I k dohodě o obchodu a spolupráci s ohledem na jeden nebo více programů, činností Společenství nebo výjimečně jejich částí.

Článek 2
Výkon práv Společenství

1. Bez ohledu na ustanovení práva Společenství přijatá podle článků 7, 47 a 48 Smlouvy o Euratomu je Komise zmocněna přijímat opatření uvedená v čl. 1 odst. 2 tohoto nařízení a provádět tato opatření prostřednictvím prováděcích aktů.

2. Komise je zmocněna prostřednictvím prováděcích aktů měnit nebo rušit opatření uvedená v čl. 1 odst. 2 písm. a).

---

[6] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

[7] […]

3. V případě zvláštního zájmu jednoho či více členských států, pokud jde o podstatnou změnu podmínek uvedených v čl. 718 odst. 1 písm. a) až c) dohody o obchodu a spolupráci, mohou tyto členské státy požádat Komisi, aby v souladu s odstavcem 1 tohoto článku pozastavila účast Spojeného království na dotčeném programu či programech Společenství. Pokud Komise na takovou žádost neodpoví kladně, sdělí Radě včas důvody.

4. Prováděcí akty uvedené v odstavci 1 a 2 tohoto článku se přijímají přezkumným postupem podle čl. 3 odst. 2.

5. V závažných, naléhavých a řádně odůvodněných případech přijme Komise postupem podle čl. 3 odst. 3 okamžitě použitelné prováděcí akty.

Článek 3
Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor Spojeného království. Uvedený výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

3. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 8 nařízení (EU) č. 182/2011 ve spojení s článkem 5 uvedeného nařízení.

Článek 4
Přezkum

Nejpozději do [Úřad pro publikace vloží datum, kdy uplyne pět let ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost] předloží Komise Radě a Evropskému parlamentu zprávu o uplatňování tohoto nařízení.

Článek 5

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně